

KRIGSFORBRYTERNES RETTFERDIGE STRAFF. UTDRAG AV C. J. HAMBROS BOK "HOW TO WIN THE PEACE".

De totale bære staters lære og praktiske virksomhet nødvendig-
gjir. Straffelsen av en ny strafferett blant nasjonene for å beskytte
denne sivilisasjonen og verdier som knapt eksisterte for femten år siden. Det
er særlig tre kategorier av forbrytelser og tre grupper av potensielle
forbrytere dommerrettferdige.

Den første kategori må regnes slike forbrytelser som ble behand-
let i Versaillesfredens artikler 228-230. Disse omhandler de forbrytelser
som ble begått under forrige verdenskrig. Deres gyldighet var imidlertid
helt usikkert, og det vil bli det i framtiden skje en forandring, slik at an-
vendelsen av straffebestemmelsene blir almen og ikke bare et privilegium
for de allierte. Formuleringen må også bli en annen. Flertallet
av de forbrytelser som siden september 1939 er begått av angriperne, er
nærlig ikke begått under selve krigsføringen, men med kaldt blod etter at
kampene var opphørt.

De tyske domstolene har forbrytterne fremfor alt vært tyske siviltjeneste-
menn, Gestapo-ledere, vakkertvillere og forvaltningsorganisasjonene som er
kommet til de okkuperte land for å inngyte skrekk. I andre land som Rus-
land, Jugoslavia og Frankrike synes de militære befalingsmenn å være
hovedforbryterne. Men enda verre må man kanskje betegne de tusener av
særbataljoner som kom i de førstes slepetau, de sadistiske bødler og brutale
tilhengere av den rå kraft som har suget blodet av de hårtatte
folk og pint dem på en måte som savner sidestykke i menneskehetens his-
torie.

De fleste folkerettsteoretikere er enig om at soldater som er i uni-
form og står under kommando ikke kan gjøres ansvarlige som individer, i-
det de bare lystråd ordren. Men de fleste folkerettssteoretikere har ut-
talt seg utad å kjennetegn total krigsføringen, som i seg selv er en
kronkeles av all folkerett. I beste fall er de heller ikke lovgivere, de
kommenterer bare. Soldater i uniform som begår vanlige forbrytelser, kan
ikke gå fri bare fordi de bærer uniform. Godtagelsen av en slik teori
ville bety det samme som en forferdelig neglisjering av millioner menne-
skers lidelse. Å skyte gjeler er forbrytersk, å utsette et lidice er
forbrytersk. Det må overlates til dommerne å avgjøre i hvilken utstrek-
ning en påberøpelse av å ha handlet etter ordre kan betraktes som en for-
mildende omstendighet.

De selvende makter må avgjøre etter hvilken lov de skyldige skal
straffes, om det skal skje med støtte av strafferetten i soldatenes og
politifolkens hjemland - Tyskland, Ungarn, Italia, Romania - eller med
støtte av lovene i de land hvor forbrytelsen ble begått - Belgia, Tsjek-
koslovakia, Norge, Polen. Helt befolkningsgrupper er blitt utslettet
fordi de lød ordrene fra sine lovlige regjeringer. At de som drepte dem
skal gå straffet av rent tekniske grunner er utenkelig.

Artiklene 228 og 229 i Versaillesavtalen ble neppe anvendt i prak-
sis. Vedkommende artikler i den fremtidige preliminnære fredsavtale må
formuleres på en slik måte og med en slik bistand av jurister at de um-
iddelbart kan settes i verk. Det finnes intet håp om å kunne høyne den
politiske moral og forbedre almenhetens tenkesett i etterkrigsverdenen,
hvis hundrer av de verste overtreddere av folkeretten skal få fortsette
sin karriere uten å stilles for retten. Dette ville bety en farlig

kronkeles av de millioner undertrykte rettsinstinkt. Problemet om
hvordan man skal oppnå forsoning etter krigen diskuteres ofte, som om det
viktigste var å få i stand forsoning med tyskerne etter en alliert seir.
Detta er en merkkelig misforståelse. Den vesentligste forsoningsoppgave
bli å låsne freden slik at man oppnår forsoning med de mishandlede
folk. Det er ikke forbryteren som trenger kjærlig behandling, men hans
offer.

Den 13. januar 1942 undertegnet den belgiske, greske, jugoslaviske,
luxemburske, nederlandske, norske, polske og tsjekkoslaviske regjer-

ing samt den frie franske nasjonalkomite' en erklæring hvori de brenne-
merket tyskernes terror i de okkuperte land og oppstilte avstraffelsen
av de skyldige som et av sine vesentligste krigsmål. "De skyldige og an-
svarlige skal uansett nasjonalitet oppsøkes, overleveres til rettferdig-
heten og dømmes. De avsatte dommer skal fullbyrdes." Ledende russere er
kommet med uttalelser av samme innhold.

Men de domstoler som kommer til å behandle disse forbrytelser som
er begått under krigen, skal tilhøre overgangstiden. De blir ikke faste
domstoler, men de skal fullbyrde sitt moralske og humanitære sanerings-
arbeide i årene mellom den provisoriske fred eller våpenstillstanden og
den endelige fredsforhandling.

Til neste kategori av forbrytelser bør henføres kronkeles av et
lands lover og forfatning eller forbrytelser mot dets sikkerhet og lovlige
interesser, som er begått av et annet lands diplomatiske og konsulære re-
presentanter, enten de bor i vedkommende land eller ikke.

De siste års politiske erfaringer har vist at ingen nasjon som har
interesse av sin egen sikkerhet og fred, lenger kan anerkjenne prinsippet
om absolutt immunitet for diplomater og konsulere. De selv, deres bagasje,
post etc. anses hellige, idet man gikk ut fra at de opptrådte som deres
privilegier forutsatte. Nå er det ikke lenger mulig å opprettholde le-
gionen om det opphøyede diplomati. De totalitære lands konsulater, le-
gasjoner og ambassader er blitt en skole i intriger, spionasje og mord.
De overfalte land er altfor sent blitt på det rene med dette. De totali-
tære staters diplomater har mistet all evne til å skille ikke bare mel-
lom rett og urett, men også mellom det som er passende og ikke passende.

Den tyske flyveattasjé ved legasjonen i Oslo tok likesom andre i
Norge akkrediterte tyske legasjons- og konsulattjenestemenn aktiv del i
det dumme angrepet på Norge. I sin med diplomati utstyrt bil kjørte
han i spissen for en motorisert styrke som forsøkte å ta kongen og re-
gjeringen til fange. Hvilket forvirret syn han hadde på moralske (og dip-
lomatiske) begreper, fremgikk da han ble truffet av en kule og ropte: "Men
det er jo mord!"

For å beskytte statene såvel som de legitime diplomatiske represen-
tanter er det nødvendig å innføre regler for det internasjonale spill,
som ikke straffet kan brytes. Det nåværende system, som innebærer at
forbryterne av forbrytelsen kastes i fengsel, mens anstifterne og organisa-
tørene går fri, er opprørende for enhver rettsbevissthet og i strid med
grunnreglene for all strafferett. Ingen stat bør lenger behøve å finne
seg i at morderen er utilnærmeilig så snart han betrer legasjonens område,
at opplagte beviser ikke kan nås av lovens arm når de er smuglet inn i et
konsulat. På den annen side ville det ikke være forenlig med grunnset-
ningene for internasjonale forbindelser og ikke til gagn for idéen om en
fred i samarbeide hvis vedkommende lands ordinære domstoler ble inndratt
i en slik konflikt. En mellomfolkelig domstol må være det rette forum
for klager av en slik art.

Av enda større betydning for den internasjonale retts herredømme enn
forfølgningen av forbrytelser som de ovennevnte, er imidlertid retten og
plikten til rettslig å forfølge enhver kronkeles av den internasjonale
rettighetserklæring som kommer til å omfatte Atlanterhavserklæringen
og Washingtondeklarasjonen. Denne erklæring om menneskerettighetene må
gis lovs kraft ved særlig lovgivning i hvert enkelt land. Eller det vil
kanskje anses praktisk og endog direkte nødvendig å skrive en interna-
sjonal strafferett, godtatt av alle stater som en del av fredsavtalene.
For at denne internasjonale strafferett skal kunne bli en realitet, må
det antagelig opprettes et kontrollerende organ. Dessuten må visse saker
kunne innbringes for en internasjonal kriminaldomstol. Spørsmålet om
hvordan denne skal konstitueres kan vi trygt overlate de juridiske eks-
perter som skal formulere den nødvendige konvensjon.

BLOKADE. Ritz konditorier er boikottet. Innehaveren er nazist og
støtter Frontkjemperkontoret økonomisk.

ARRESTASJONENE VED UNIVERSITETET FORSETTER. Foruten de professorer vi nevnte i forrige nummer, er nå også professor, dekanus Ragnar Frisch arrestert, foruten en rekke studenter til.

Også tirsdag ble det holdt forelesninger ved Universitetet, men ryktene om at Universitetet vil bli stengt holder seg.

Ved et kup mot NS-kontoret i Ålesund for ikke lenge siden ble det også funnet et brev som forteller om hvilken måte opptagelsene ved Universitetet heretter skulle foregå på. Det skulle avgis uttalelser om hver enkelt student som søkte om opptagelse, og en av følgende fire betegnelser skulle danne kvalifikasjonsgrunnlaget: fiendtlig, nøytral, positiv, medlem av NS.

Meldingen om at professor Ström var arrestert, er feilaktig.

FRÅ TEATERFRONTEN - EN ORIENTERING.

Nasjonalteatret og Det norske teatret er nå som før boykottet, og publikum må være oppmerksom på dette når de to teatre om kort tid antakelig skal spille på andre teatre - Det nye og Central.

Også Trøndelag teater er boykottet, men forøvrig kan vi opplyse at all teaterdrift er fri og norsk ledet. Det har vært sendt ut en parole hvor det heter at det motsatte er tilfelle, men denne parole stammer ikke fra ansvarlig hold. Denne orientering fremkommer ikke minst av hensyn til de norske turneer som reiser landet rundt eller skal avsted i den nærmeste fremtid. Bortsett fra det såkalte "Frontteater" er disse turneer 100 prosent norske foretagender.

De som innenfor teaterkretsene serger til NS og skal boykottes er: Hilda Fredriksen, Katin Meyer, Signe Ramberg, Johan Hauge, Martin Gisti, Jens Holstad, Jens Høiland, Victor Ivarson, Einar Tveito, Rolf Nannesstad, Amund Rydland, Sigurd Eldgaard, hertil kommer teatersjefene Berg-Jæger, Cally Hornad og Barclay Witter.

NYHETENE FRÅ LONDON TIRSDAG KL. 18,30 :

Luftangrep. Britiske bombefly angrep i natt det tyske jernbanecentrum Hannover. Da været var lite siktbart og overskyet, var det ikke mulig å få full oversikt over den anrettede skade. Mosquitos bombet

Berlin og andre mål i Vest-Tyskland. Fra disse tokter savnes 17 allierte fly. I går i dagslys gikk allierte bombefly til angrep mot tyske flyplasser i Nord-Frankrike, mens andre avdelinger av RAF sonet 6 fiendtlige fartøyer utenfor den hollandske kyst. Fra dagslysangrepene vendte 5 fly ikke tilbake. 6 tyske jagerfly ble skutt ned over Kanalen og under kamp mot de angripende allierte bombemaskiner. Natt til igår ble også Berlin bombet, og miæer ble lagt i fiendtlig farvann, 15 fiendtlige fly kom inn over sydøst-England i går natt. De kastet noen spredte bomber og anrettet liten skade. Et av dem ble skutt ned. Også i natt viste det seg noen få maskiner over England, de voldt ubetydelig skade. .. Det britiske flyvåpen beklager å måtte meddele at en flyvebåt med utelukkende norsk besetning er gått tapt i kamp med fienden. Besetningen som besto av 11 menn, er alle omkommet. -

Det opplyses i dag at årsaken til at Schweinfurt var så godt beskyttet av tyske jagere da de britiske bombefly angrep byen siste torsdag, er å finne i den kjensgjerning at en lignende fabrikk til fremstilling av kulelagre som de i Schweinfurt nettop er blitt ødelagt ved allierte luftangrep i nærheten av Paris.

Østfronten. I går kom meldingen om at russerne var rykket inn i Dnjepribuen etter et voldsomt slag størst for Kremensjog som var endt med fullstendig tysk nederlag. I dagens kommunique fra Moskva meldes at det raser de voldsomste kamper langs Dnjeppe hele veien fra Gomel til Dnjepropetrovsk. En sterk russisk avdeling rykker videre sydvestover fra Kremensjog og krysser jernbanen fra denne by til Kiev og videre vestover. Den 6. tyske arme kjemper innbitt for å verge seg mot de russiske overlegne styrker. En russisk frontmelding beretter at bare en gang tidligere har man kunnet se så mange falne tyskere på Østfronten, nemlig under slaget om Stalingrad. Bak seg har den tyske soldat sterke SS-avdelinger, som sørger for å hindre et frivillig tilbaketog av de slagne tyskere. De har ikke annet å gjøre enn å kjempe til de faller.

Langer syd fortsetter russerne sin fremrykning fra Saporsje langs jernbanen til Krim. I Melitopol kjempes det fortbæret i byens gater, meldinger fra fronten i dag tyder på at tyskerne nå er fordrevet fra centrum og trekker seg ut av byen. - Det er ennå ikke kommet meldinger om at tyskerne har begynt noen tilbaketrekkning av troppene på Krim, men med en eneste forbindelseslinje, en ensopret jernbane, som retrettmulighet, nå stillingen for de tyske avdelinger i dette avsnitt være temmelig alvorlig ettersom de russiske tropper mer og mer nærmer seg denne linje. - I Hviterussland har russerne ytterligere utvidet sine bruhoder syd og nord for Gomel, og denne by trues nå med å bli omgitt.

Sydfronten. For første gang er fly med base i Italia gått til angrep mot okkupasjonsmakten i Jugoslavia. Det var skiftetomtene i Skoplje i Syd-Serbia som var målet, likledes ble jernbaneforbindelsen mellom Denau-dalen og Hellas angrepet. - Fly fra Midtøsten har bombet fiendtlige stillinger på Kreta og Rodos og har angrepet fiendtlig skipsfart utenfor Hellas og i nærheten av Kos. - Om operasjonene på Midtfronten i Italia melder dagens kommunique at den allierte fremrykning fortsetter. Tyskerne er nå drevet fullstendig bort fra Volturno-avsnittet. De allierte styrker under general Clæks ledelse er rykket ytterligere 5 km fram og har inntatt 5 viktige steder. På midtavsnittet rykker de allierte fram til tross for innbitt tysk motstand. Den viktige by St. Stefano er inntatt. - På fronten ved Adriaterhavet innskrenker operasjonene seg til patruljevirkosomhet. Til tross for kraftig regnvær og dårlig siktbarhet opprettholder det allierte flyvåpen sin aktivitet mot fiendens sambandslinjer. Langtrekkende bombefly har igjen angrepet mål i Nord-Italia og forskjellige flyplasser i nærheten av Rom. - I følge meldinger i den nøytrale presse er det meget sterke friksjoner mellom den italienske befolkning og de tyske tropper. I Rom drives det, skriver Aftonbladet, utstrakt sabotasje, og Gasetiede Lausanne forteller om tallrike overfall på tyske intellektuelle. De 5 antifascistiske partier har uttalt sin tilslutning til Badoglio's krigserklæring.

Konferansen i Moskva. Trepartskonferansen i Moskva hadde idag sitt første plenumsmøte. 2 timer etter at utenriksminister Eden og Cordell Hull var ankommet til byen fant det første møte sted mellom de tre stormakters utenriksministre, og senere trådte plenumsmøtet sammen i Kremli. De to viktigste spørsmål som foreligger til behandling på konferansen er hvordan man hurtigst mulig kan få krigen avsluttet og på hvilken måte man skal ordne Europa etter krigens slutt. For det første spørsmåls vedkommende er det nødvendig at alle militære rådgivere tas med på råd. - Konferansen ble begynt med at man understreket betydningen av at den brakte et vellykket resultat. De spørsmål det dreiet seg om i første rekke var omfanget av nye allierte flyangrep mot Tyskland, spørsmålet om ordningen i de tyske vasallstater etter krigen og gjenreisningen av de europeiske land. Tyslands fremtid, formen for et praktisk samarbeid for gjenoppbygningen av de områder som er ødelagt av tyskerne under krigen. - I London idag er det blitt undertegnet en fornyelse av kontrakten om forsyninger til Russland. Den ble undertegnet av representanter fra Storbritannia, Canada, USA og Russland. Det er tredje gang den undertegnes, første gang i oktober 1941 og annen gang i oktober 1942. Canada undertegner i år for første gang til tross for at landet også tidligere har levert forsyninger til Russland.

General Smuts. General Smuts er kommet til England, og understreker i en tale i dag betydningen av at krigen vinnes så fort som overhode mulig. Av hensyn til de okkuperte land må vi sette alt inn på å vinne freden hurtigst mulig. Tilstanden i Europa idag er materielt og sosialt sett verre enn ved forrige krigs avslutning, og vi må få en ende på krigen innen lenger om Europa skal kunne reddes for uoverskuelige katastrofer. Og vi fryer slutten, krise vil følge på krise for fienden, men han håper enda å kunne forhale krigen i håp om at et eller annet uforutsett skal kunne redde ham. Vi skal sette alt inn for først å vinne krigen på kortest mulig tid, og siden vinne freden. Vi måtte verdenshistoriens største krig ende med en stor fred.